

S. Beglerović

Tri značajna događaja na završetku 2011. godine

U mjesecu decembru, na završetku 2011. godine, desila su se tri događaja kao svojevrsan simbol okončanja jedne vremenske epohe grada Sarajeva, Bosne, te u određenom smislu i čovječanstva. One su zasigurno znak početka novoga vremenskoga ciklusa u kojem se pred vjernike postavlja izazov reinterpetiranja vjerskih istina odnosno iskazivanja vjerskih principa u formi odgovarajućoj našem vremenu, i to jezikom, komunikacijom, bliskoj savremenim ljudima (v. Adnan Silajdžić, „Značenje i značaj islamske tradicije“, u Zborniku: *Naučni skup: Islamska tradicija Bošnjaka*, Sarajevo, Rijaset Islamske zajednice u Sarajevu, 2007., str. 13.).

Spomenuta tri događaja su i tradicijska veza kako, izravno, s prethodnim periodom, tako, indirektno, i sa vremenom spuštanja posljednje Božije objave – Kur'ana.

Subota, 17. decembar

U subotu 17. decembra u nakšibendijskoj tekiji „Potok“ održana je akademija „Šebi Arus“ u Sarajevu. Nakon više od trideset godina središnji događaj Akademije, predavanje iz djela „Mesnevija“ autora Mevlane Dželaluddina Rumija, održan je bez *mesnevihâna* profesora hadži hafiza Halida-efendije Hadžimulića koji je preselio na vječni svijet ahiret 08. januara 2011. godine, u devedeset i šestoj godini života (v. npr.: „Danas na Atmejdanu dženaza hafiza ef. Halida Hadžimulića“, *Oslobođenje*, ponedjeljak, 10. 01. 2011., str. 6.).

Ranije napisano predavanje pročitao je jedan od Hadži Hafizovih prijatelja, a ni godinu dana prije toga, uslijed zdravstvenoga stanja, prof. hafiz Hadžimulić nije prisustvovao akademiji „Šebi Arus“.

Za razliku od akademija održavanih u njegovome prisustvu, ovogodišnji „Šebi Arus“, i po posjećenosti ali i po specifičnom duhovnom osjećaju, bio je bitno drugačiji. Kao da su prisutni svjedočili ponovnome „zatvaranju korica 'Mesnevije'“, pažnju usmjeravajući na novi ciklus predavanja.

Za slijedećeg *mesnevihâna* profesor Hadžimulić imenovao je svog dugogodišnjeg učenika hadži hafiza Mehmeda-efendiju Karahodžića, autora do sada objavljenog velikog broja knjiga (od monografija: *Jerusalim*, 2001., *Turi-Sina*, 2004., *Timbuktu*, 2005., *Medine-i-Munevvera*, 2005., *Konya*, 2008., *Galileja*, 2009., *Kajrevan* 2009., *Damask*, 2010.).

Tradicija predavanja (*dersova*) iz „Mesnevije“ u Sarajevu, samim time i u Bosni, traje skoro pet i pol stoljeća, budući da se njen početak veže za osnivanje Isa-begove tekije mevlevijskog derviškog reda na Bendbaši u Sarajevu, koju je grad Sarajevo porušio 1958. godine (v. Salih Trako, „Predavanja Mesnevije i mesnevihani u Sarajevu“, *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, Sarajevo, knjiga XIII-XIV, 1987., str. 221.).

Mesnevihâni su uslijed međusobne povezanosti nizom nasljeđivanja u „kazivanju“ nosioci autentične bosanske duhovnosti, i fizička su spona kasnijih sa prethodnim generacijama.

Ponedjeljak, 26. decembar

U ponedjeljak 26. decembra na Fakultetu islamskih nauka održan je simpozij povodom devet stotina godina od preseljenja na vječni svijet poznatog učenjaka Ebu Hamida Muhammeda el-Gazalija, pod nazivom „Ebu Hamid El-Gazali – devet stoljeća poslije (1111.-2011.)“. Popularne, stručne i znanstvene referate tom prilikom podnijelo je petnaest učesnika.

Jedan od najstarijih rukopisa na svijetu Gazalijevog slavnog djela „Oživljavanje islamskih znanosti“ (*Ihyā' 'Ulūm ad-Dīn*) nalazi se u sarajevskoj Gazi Husrev-begovoj

biblioteci, a prepisan je svega dvadeset godina nakon Ebu Hamidove smrti (v. *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, Sarajevo-London, Gazi Husrev-begova biblioteka, 1425. god. po H./2004., svezak XIII, str. 7.-9.). To je ujedno i najstariji rukopis Gazijine biblioteke, pa je sasvim logično da se Gazalijev „Ihja“ prevodio i tumačio na privatnim naučnim sijelima u Bosni još od XV st. (v. S. Beglerović, „Nastanak i razvoj institucije predavanja i fenomen kućnih naučnih sijela“, *Bosanska Sumejja*, br. 30-34.)

U novije doba, barem koliko se zna, 1945. i 1946. godine prošloga stoljeća prof. dr Šaćir-efendija Sikirić držao je posljednja predavanja iz Ebu Hamidovog „Ihja“ u formi privatnih naučnih sijela, odnosno u nakšibendijskoj tekiji u ulici Halilbašića u Sarajevu, i to petkom nakon uobičajenog zikira (v. Mustafa R. Mehić, „Islamska obrazovna predavanja u tradiciji Sarajeva i nekih drugih mjesta“, *Glasnik VIS-a u SFRJ*, Sarajevo, XLIV/1981., br. 5-6, str. 509.).

Skoro šezdeset godina kasnije, 2007. godine, dr Kenan Čemo je u užem krugu zainteresiranih otpočeo s prevođenjem i komentiranjem ovog djela.

Ponedjeljak, 26. decembar

Istoga dana kada je otpočeo Simpozij na Fakultetu, 26. decembra nakon ikindije-namaza u haremu Tabak hadži Sulejmanove džamije klanjana je dženaza rahmetli Osman-efendiji Bajraktareviću, koji je na vječni svijet preselio na blagoslovljeni petak 23. decembra, u osamdeset i četvrtog godini života.

Osman-efendija je sin rahmetli hodže Numana Bajaraktarevića – Nunije, bliskoga prijatelja i učitelja rahmetli hadži Mujage Merhemića. Upravo je hodža Nunija bio ovozemaljski uzrok da hadži Mujaga Merhemić, nakon rahmetli reisul uleme Mevlane Džemaludina-efendije Čauševića, otpočne s predavanjima iz „Mesnevije“ kao *mesnevihân*.

Prof. dr Sikirić bio je učenik Mevlane Čauševića, a prof. hadži hafiz Hadžimulić bio je učenik hadži Mujage Merhemića.

* * *

Navedena tri događaja značajna su već sama po sebi, no, smatrali smo važnim dodatno istaći njihovu vezu.

Hadži hafiz Hadžimulić bio je jedno vrijeme profesor na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, i jedno od svojih posljednjih predavanja iz „Mesnevije“ održao je upravo na toj instituciji, i to povodom osam stotina godina od rođenja Dželaluddina Rumija, 30. marta 2007. godine, a tom prilikom mu je ispred Iranskog kulturnog centra uručeno priznanje za njegov dugogodišnji rad na polju njegovanja perzijske književnosti (v. Firdevsa Jelovac, „Ljetopis 2007. godine“, *Zbornik radova Fakultet islamskih nauka u Sarajevu*, Sarajevo, Fakultet islamskih nauka, 2007., br. 12, str. 363.).

S druge strane, nakon tumačenja Gazalijevog „Ihja“ na privatnim naučnim sijelima, bogati sadržaj Ebu Hamidovog znanstvenog filozofsko-teološkog opusa studira se na Fakultetu islamskih nauka i to kroz nekoliko znanstvenih disciplina, a u grupi koja je uradila jedan od prijevoda „Ihja“ na bosanski jezik nalaze se i članovi nastavnog kadra Fakulteta (v. Ebu Hamid el-Gazali, *Oživljavanje vjerskih znanosti*, Sarajevo, „Bookline“, 2004.-2007.).

Organizator znanstvenog simpozija o imamu Gazaliju pored Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu bio je i Kulturno-obrazovni zavod „Averroes“ iz Ljubljane (<http://averroes.si/bos>). Ovo možda najbolje potvrđuje rečenu nužnost izražavanja vječnih istina u novim formama koje u našem vremenu podrazumijevaju i djelimičnu internacionalizaciju autohtonih tradicijskih izraza, kao mogući odgovor na izazove za sada nezaustavljivog procesa kulturne globalizacije.